

Vinnumálastýrið og eitt oljumálastýri

Oddagrein

BROYTINGARNAR og umskipan av øllum tí almenna bygnaðinum hava m.a. við sær, at landsstýrismenn flyta úr Tinganesi og við teimum eisini teirra stýri. Hetta hava vit longu sæð er hent við eitt nú heilsu- og almanna-stýrinum, sum er flutt út í Eirargarð saman við landsstýriskonuni.

OG nú er eisini frammi at flyta enn eitt stýri úr Tinganesi saman við landsstýrismanni, og tað er Vinnumálastýrið, sum skal flyta í bygningarnar á Bryggjubakka.

NÚ er tað so, at Vinnumálastýrið eftir verandi skipan skal tæna tveimum landsstýrismönnum, tvs. bæði Finnoga Arge og Eyðun Elltør. Undir Vinnumálastýrinum hoyrir Oljuumsitingin, og eftir tí sum Sosialurin hevur skilt, skulu hon og landsstýrismaðurin í oljumálum flyta á Bryggjubakka.

TAÐ er ómetaliga spell, um vit longu nú frá byrjan skulu taka skeivar avgerðir og seta út í kortið so skeið, at hetta seinni fer at kosta nógv nógv meira, tá vit aftur skulu til at gera broytingar.

TAER broytingar vit sipa til her er tann sannroynd, at hvørki oljufrýsiting ella landsstýrismaðurin í olju- og umhvørvismálum hoyra heima í Vinnumálastýrinum. Tað rætta hevði verið longu nú at tikið stigið fult út og sett á stovn eitt oljumálastýri og latið hetta verða verandi úti í Gróthúsbygninginum á Debesartøð saman við Jarðfrøðissavninginum, í hvussu er fyrilils. Nettupp Jarðfrøðissavnið og Oljuumsitingin eru tveir partar av somu sök, og tí er skeið nú at skilja hesar sundur við at leggja oljuumsiting á Bryggjubakka og hava Jarðfrøðissavnið á Debesartøð. Tað hevur nakað við umhvørvi at gera: at hetta eru tveir stovnar, sum hoyra meira ella minni saman. Og at landsstýrismaður teirra eisini hoyrir heima á sama stað.

TAÐ er tí eftir okkara tykki skeið nú at flyta landsstýrismann og oljuumsiting heim á Bryggjubakka at vera partur av Vinnumálastýrinum. Vit mæla tí til, at eitt oljumálastýrið verður skipað undir landsstýrismanninum í oljumálum og at halda hesi atskild frá Vinnumálastýrinum. Oljumál hoyra heima undir eini serstakari tilfeingisumsiting - á sama hátt sum fiskivinnumál hoyra heima undir serstakari tilfeingisumsiting og ikki undir Vinnumálastýrinum. Vit vita, hvussu norðmenn hava borið seg at við nettupp at hava eina serskilda „ressursforvalting“ fyri ráevni í undirgrundini. Vit kunnu einsvæl taka fulla stigið nú og skipa eitt sjálvstøðugt oljumálastýri, nakað, sum eisini hevur verið frammi í orðaskiftinum, men har tað hevur ligið í luftini, at hetta var nakað, sum kundi biða. Best man vera at taka hetta stig nú, tí øll eru vit samd um, hvussu stóran týðning og ávirkan - uppá gott og illt - ein komandi oljuvinna kann fáa. Ikki minst fyrirreikingin er so ómetaliga avgerandi, og slaka vit við henni, so verður kanska illt at koma afturum aftur seinni. Vísið tí dirvi og hegni til at skipa hetta sum frægast frá byrjan. Er kósir longu skeið frá byrjan, kann tað blíva sera tungur róður at koma aftur á beint.

Sosialurin

Viðmerking

Mista Paradísið

– Eg eri stórliga í iva um, hvat tað er Høgna Hoydal veruliga hevur í kvittanum. Trýr hann veruliga sjálvur uppá síni stóru orð? Ella er talan kanska um, at fjølmiðlamaðurin er í holt við eitt ovurstórt eksperiment í demagogi, har Føroya fólk er óvitandi luttakari, spyr Jóannes N. Dalsgaard, sum lesur á samfelagsvísundi Keypmannahavn

Í Sosialinum nr. 190 frá 08/10-98 er prentað ein longri samrøða við tjóðveldis-sjálvstýrislandsstýrismannin Høgna Hoydal. Høgna verður endurgivin fyri at siga: »Eg vil ikki pástanda, at Føroya vera nakað paradís, tá vit hava fingið fullveldið. (...) Og tað er eisini endamálið við fullveldinum«.

Rætt skal vera rætt. Orðini eru tikið úr samanhangi, t.e. at parantesin fjálar út yvir frágreiðingina um, hví Føroyar ikki vera nakað paradís eftir fullveldið, men hesa argumentatiónina haldi eg ikki neyðugt vera at endurgeva. Tað, sum umræður er, at vit nú vita, hvat tað er Høgna Hoydal og Tjóðveldisflokkinur ynskja við fullveldinum.

Í greinini skjýtur Høgna til høgna og vinstu við ákærum um ósákligheit og væntandi seriøsetit frá kritikarum sínum. Nú skal sigast, at sákligheit og seriøsetur hevur ikki altíð verið eyðkenni fyri arbeiði landsstýrismansins.

Høgna Hoydal og orðaskifti

Í síni lestrartíð í Keypmannahavn fyr 4-5 árum síðani, legði Høgna Hoydal stóra orku í at koma eitt spirandi felagsvirksemi millum føroyskar útisetar har. Hansara lutur í tí arbeiðinum var ikki tyngdur av seriøseti og sákligheit.

Átlanin var at stovna eitt felag, sum skuldi skipa fyri fundum og orðaskiftum um føroysk viðurskifti og framtíð Føroya. Felagið skuldi sjálvsagt vera politiskt óheft. Hetta seinasta átti at verið tryggja, harvið at stigtakararnir báðir hoyra til á hvør sínum politiska úti-vongi.

Men Høgna Hoydal fall hetta iniciativ við fyrri brostið. Undan stovndandi aðalfundinum gjørdi hann eitt so dygt arbeiði til tess at undirgrava átlanin hjá stigtakarunum, at úrslitið var, at felagið var av ongum. Fremsta grundgevingin hjá Høgna Hoydal var ta ferðina, at hann ræddist fyri at átlanin í veruleikanum var at skipa ein stongdan »klubba«, har bara tør »røttu« meiningarnar sluppu framat.

Formaður í ideoloisku klubba

Nú er Høgna Hoydal sjálvur vorðin óformligur formaður í einum ideologiskum klubba, hvørs endamálið er at sannføra føroyingar um, at einasti vegurin fram, er fullveldið - so kemur alt hitt aftaná. Fyrst skulu føroyingar hava tað ringt í nøkur ár, so verður alt betri seinna. Hetta er sama góðsi, sum so nógvir valdsharar áður hava prædika fyri tegnum sínum, til tess at fáa teir at tola allan tann mótgang, sum valdsharinn beyð teimum, oftast tí at hann var ódugnaligur og snæverskygduður ella bara maktsjúk-ur.

Høgna Hoydal roynir at tala til kenslurnar hjá fólki, og eg skal ikki taka dagar í millum hvørt hetta eydnast honum væl ella ikki. Men eitt er vist: Skilgáðar avgerðir verða sjáldan tiknar í sinnismuni!

Eksperiment í demagogi

Eg eri stórliga í iva um, hvat tað er Høgna Hoydal veruliga hevur í kvittanum. Trýr hann veruliga sjálvur uppá síni stóru orð? Ella er talan kanska um, at fjølmiðlamaðurin er í holt við eitt ovurstórt eksperiment í demagogi, har Føroya fólk er óvitandi luttakari? Hví er tað Høgna Hoydal so um at gera, at trúttu niður í øll tey, sum hugsa øðrvísi enn hann, at tey eru óseriøs og ósáklig? Hví tekur hann ikki í egnan barm, og gongur sínum kritikarum á mæti við sákligari og seriøsari argumentatión, istaðin fyri bara at siga tey vera býtt og ólátaði?

Tað var tann tíð, tá eg helt Høgna Hoydal og meg stevna nakað somu leið í sjálvstýrisspurninginum. Vit hildu báðir heimastýrisskipanina verða útiðarhóskandi, og vit hildu eina endurnýggjan av skipanini vera neyðuga til tess at geva rúm fyri politiskari menning í Føroyum. Vit vóru báðir á einum máli um, at politiska umhvørvi í Føroyum er óbúgvið, og hevur brúk fyri avbjóðingum og umskipanum til tess at mennast. Og ikki minst, haldi eg vit vóru samdir um, at vælferðar-

samfelagið er vert at verja.

Kollvelting skal til

Men tann tíðin er farin, og Høgna stevnið nú aðra kós. Nú skal ikki endurnýggjast, nú skal kollveltast. Nú ikki mennast og umskipast, nú skal bera ella bresta. Og endiliga er Høgna Hoydal komin so langt í hugsjónarlugu menning síni, at hann nú er til reiðar at ofra vælferðarsamfelagið við tí eina endamáli: At heitið »fullveldi« kann setast á Føroyar.

Eg haldi avgjørt orsök vera til, at seta spurnartekin við motivini hjá Høgna Hoydal. Undan valinum legði Høgna Hoydal doyðin á, at danski stuðulin til Føroyar gjørdi hvørki frá ella til í føroyska búskapinum. Í dag sigur Høgna Hoydal, at gongdin ímóti fullveldi fer at fáa búskaparligar avleiðingar.

Og rætt hevur hann. Tá ein triðingur av Løtingsins figgarlóg hvørur sum døgð fyri sól, so er hetta í sær sjálvum ein búskaparlig ávirkan, sum sanniliga fer at fáa avleiðingar fyri føroyska búskapin.

Hetta er tað sum stríði átti at staðið um: Orka vit (einstaki veljarin) at fara undir eitt starv, hvørs endamálið er politiskt og búskaparligt frælsi, hóast hetta samstundis veitir okkum tyngri og ódyggari lívsumstøður?

Semja er um, at livifóturin í Føroyum fer at lækka, um føroyski búskapurin skal vera danska blokkstuðulin fyri uttan. Semja er eisini um, at soleingi føki búskapurin er heftur at donskum stuði, so fylgja treytir við, sum skerja politiska ráðarúmið í Føroyum. Tey, sum vilja hava størri politiska ráðarúmið, mugu taka støðu til avleiðingarnar av einum lækkandi livifóti. Tey, sum ynskja ein støðugan livifót, mugu taka støðu til avleiðingarnar av skerdu politiskum ráðarúmi. Hví vil Høgna Hoydal ikki tosa um hesa tvístøðu? Hví sær Høgna Hoydal seg noyddan til at kalla tey óseriøs og ósáklig, sum hava eina aðra prioritering av tvístøðuni enn hann? Tað er væl ikki illegitimt at hugsa um vælferðina hjá børnum sínum, áðrenn hugsað verð-

Jóannes N. Dalsgaard

ur um tað psykologisku effektina av at lýsa Føroyar sum fullveldi!

Trupulleikin hjá Høgna er, at í paradísi, er bert ein sannleiki. Tíverri hevur Høgna enn ikki hitt ormin, og tókli eigur hann ikki evnini at ivast. Men afturfyri er Høgna enn í paradísi. Ella við øðrum orðum: Høgna Hoydal trívist ov væl í vissu síni um egði lýtaloyti, til at hann tímar at lurta eftir, hvat medmenniskju hansara siga og hugsa. Men hvussu leingi var Adam í paradísi?

Høgna Hoydal hevur ongán hug til at geva kritikarum sínum orðið, tiansheldur at viðgera kritikkin sákliga og seriøst. Tað kann neyvan sigast at vera serliga sákligt ella seriøst av landsstýrismanninum, at einasta hann hevur at svara kritikarum sínum er at skíra teir óseriøsar og ósákligar. Men hansara starv er at argumentera alment raionelt fyri einari ávisari kensluligari prioritering - og tað ber ikki til. At Høgna Hoydal ikki sjálvur hevur skilt tað ómøguliga í arbeiðssetningi sínum sáðar í sjálvum sær iva um hansara kvalifikatiónir sum navigatørur á føroysku sjálvstýrisskúti.

Hoyvík, 14.10.98
Jóanes N. Dalsgaard